

פרשת לך לך

מה הפרוש לך לך? לך בשבילך-לטובתך.

היכן היה אברם כשה' ציוה שילך מארצך ממולדתך ומבית אביך? בחרן.

אי"כ מה הכוונה שילך מארצו וממולדתו? שילך מחרן-מהארץ שגר ושיתרחק מאור כשדים-הארץ שנולד.

לאיזה ארץ ה' ציוה שאברהם ילך? לארץ ש-ה' יראה לו.

למה ה' לא גילה לו שזאת ארץ כנען? להרבות לו שכר שהולך ולא יודע לאן הולך.

מהם שבעת ההבטחות שה' הבטיח לו? 1. ואעשך לגוי גדול-עם גדול.

2. ואברכך-עושר.

3. ואגדלה שמך-אני יפרסם את שמך.

4. היה ברכה-אתה תברך את מי שתרצה.

5. ואברכה מברכך-אני יברך את מי שיברך אותך.

6. ומקללך אאור-אני יקלל את מי שיקלל אותך.

7. ונברכו בך-כולם יברכו בשם שלך (אב יברך את בנו "הלואי ותהיה כאברם").

בן כמה היה אברם כשיצא מחרן? שבעים וחמש.

מה אברם לקח איתו כשיצא מחרן? 1. אשתו- שרי. 2. לוט- בן אחיו. 3. הרכוש. 4. "נפש"- האנשים והנשים שהוא ושרי גיירו בחרן.

למה לקח את לוט? בגלל שאין לו אבא(הרן נשרף באור כשדים).

למה לקח את הנפש? שלא יחזרו לסורם(עבודה זרה).

להיכן הגיע אברם כשהגיע לא"י? לשכם -אלון מורה .

מה ה' אמר לאברם בשכם? "לזרעך אתן את הארץ הזאת".

מה אברם עשה שם? בנה מזבח לה'.

למה בנה מזבח? להודות לה' שיהיו לו בניס(שרי עקרה) ושיקבלו בניו את ארץ כנען.

להיכן הלך אברם לאחר שהיה בשכם? להר.

למה להר? כי שמע שיש שם הרבה עובדי אורח(שיוכל לארחם ולהחזירם למוטב).

היכן היה ההר? בין בית אל ובין קָעִי.

מה עשה אברם בהר? הקים אוהל(להכנסת אורחים) ובנה מזבח.

להיכן הלך אברם לאחר שהיה בהר? הנגבה-לנגב-לצד דרום.

למה הלך לשם? להתקרב לירושלים(להר המוריה).

להיכן אברם הלך לאחר שהיה בנגב? אברם ירד למצרים.

למה זה נקרא ירידה? כי מצרים נמוכה מארץ ישראל.

מדוע ירד? כי היה רעב בארץ כנען ובמצרים היה אוכל .

למה ה' עשה רעב הרי ה' הבטיח לאברהם עושר אם יבוא לארץ כנען? ה' רצה לנסות את אברם אם יכעס שה' הביא אותו למקום שיש רעב.

האם אברם כעס? לא (הכל לטובה).

מה ביקש אברם משרי כשהתקרב לארץ מצרים? שתאמר שהיא אחותו (שלא תגלה שהיא אשתו). מדוע? כי שרי היתה מאוד יפה ואם המצרים היו שומעים שהיא אשת איש היו הורגים את אברם כדי לקחתה.

וכי מותר לשנות מהאמת? משום פיקוח נפש מותר.

מי ראה אותה ראשון? המצרים (השומרים).

ואח"כ מי ראה אותה? השרים של פרעה.

ואח"כ מי ראה אותה? פרעה.

מהם שבעת המתנות שפרעה נתן לאברם? 1. צאן. 2. בקר. 3. חמורים. 4. עבדים. 5. שפחות. 6. אתונות. 7. גמלים.

למה פרעה נתן לו? בגלל שרה-שהוא אחיה(לפי דבריו).

מה ה' עשה לפרעה על שלקח את שרי(אשת איש)? ה' פצע אותו פצעים גדולים.

רק לו? לא, גם למשפחה שלו.

למה גם למשפחתו? אוי לרשע ואוי לשכנו.

איך פרעה ידע שהעונש הוא "על דבר שרי"(שהיא אשת איש)? מפני שראו שלכל בני הבית נהיו פצעים ורק לשרי לא.

למה פרעה לא לקח בחזרה את המתנות? היה ירא שלא יתרפא מהפצעים.

מה פרעה ציוה את האנשים שלו? שישלחו וילוו את אברם.

למה ציוה זאת? כדי שלא יפגעו המצרים באברם ויקחו את המתנות שנתן לו ויענש פרעה על זה.

להיכן עלה אברם לאחר שיצא ממצרים? לנגב.

למה נקרא עליה? כי ארץ ישראל גבוהה מכל הארצות וצריך לעלות אליה.

איזה רכוש כבד היה לאברם? מקנה, כסף, זהב.

מה זה מקנה? צאן ובקר.

בפסוק כתוב שאברם הלך מהנגב עד ההר למסעיו, מה הכוונה למסעיו? בדרכים שלו- באותם הדרכים שהלך מההר לנגב, כך הלך מהנגב להר.

מדוע? כדי לשלם בבתי מלון שאכל שם כשירד למיצרים ולא שילם.

מדוע לא הספיק דשא ועשב הארץ לאברם ולוט? כי היה רכושם רב, הרבה מקנה(צאן ובקר).

מדוע היה ריב בין הרועים של אברם ולוט? רועי לוט רעו את צאנם בשדות של הכנענים, והרועים של אברם צעקו "גזל", הרועים של לוט אמרו שה' נתן את ארץ כנען לאברם, ולוט יורשו וא"כ כל הארץ שייכת כבר עכשיו ללוט.

ובאמת מי צודק? רועי אברם, כי עדין הארץ לא ניתנה לאברם אלא רק הובטחה לו.

אברם אמר ללוט שיפרד ממנו, להיכן לוט בחר ללכת? לכיכר הירדן.
מהו כיכר? ארץ ישרה.

מדוע דווקא לכיכר הירדן? כי כולה משקה- מיים(הרבה צמחיה).

מה טוב בכיכר הירדן? העצים שם כמו העצים של גן ה', והזרעים משובחים כמו בארץ מצרים.
עד היכן היו האוהלים של לוט? עד סדום.

מה הכוונה "אנשי סדום רעים וחטאים"? רעים בגופם(מכים עניים), וחטאים בממונם(לא נותנים צדקה).

מה ה' אמר לאברם אחרי שלוט הלך? שיראה את א"י בכל 4 רוחות צפונה ונגבה(דרום) קדמה(-מזרח) וימה(-מערב) כי הארץ תהיה לעולם-תמיד לזרעו וזרעו יהיה רב כעפר-חול.

מדוע כמו עפר? כי עפר אי אפשר לספור וקים מסוף העולם ועד סופו-לעולם.

מדוע ה' אמר לאברם ללכת לאורך ולרוחב ארץ כנען? שיקנה את ארץ ישראל, כמו שדה שניקנת בהילוך.

להיכן הלך אברם לאחר מכן? לחברון.

היכן בחברון? בארץ הישרה של ממרא-אלוני ממרא.

מי זה ממרא? אחד החברים(בעלי ברית)של אברם.

מה עשה אברם באלוני ממרא? מזבח לה'.

מי היו ארבעת המלכים, והיכן מלך כל אחד מהם? 1. אמרפל- מלך שנער. 2. אריוד- מלך אלסר. 3.
כדרלעומר- מלך עילם. 4. תדעל- מלך גויים.

מי היו חמשת המלכים שנלחמו איתם? 1. ברע- מלך סדום. 2. ברשע- מלך עמורה. 3. שנאב- מלך
אדמה. 4. שמאבר- מלך צבויים. 5. מלך בלע ולא מוזכר שמו (בלע זו העיר צוער).

מדוע לא מוזכר שמו של מלך בלע? כיון שמלך על עיר קטנה (רמב"ן).

היכן הייתה המלחמה? בעמק השידים.

מה זה עמק? מקום ישר ועמוק(נמוך).

מה זה שידים? שיש בו הרבה שדות.

איך נקרא היום המקום הזה? ים המלח.

כמה שנים עבדו חמשת המלכים לכדרלעומר? 12 שנים.

במה היו עובדים לו? משלמים לו מס-כסף (תשלום קבוע).

וכמה שנים מרדו-שלא שילמו? 13 שנים.

באיזה שנה (למרד) בא כדרלעומר למלחמה? בשנה ה-14.

איזה עמים היכו כדרלעומר והמלכים שאיתו בדרכם למלחמה בעמק השידים, והיכן הפו כל עם?

1. רפאים- בעשתרות קרנים.

2. הזוזים- בָּהֶם.

3. אימים- בשווה קירְיָתִים.

4. חורי- בהררם (בהר שלהם) שעיר.

5. מי שגר בשדה העמלקי (עמלק עוד לא נולד, ונקראת השדה על שם העתיד).

6. האמורי- בחצון תמר.

למה התורה מספרת על העמים שהכה כדרלעומר? להראות כמה היה חזק.

מי ניצח במלחמה? ארבעת המלכים-כדרלעומר.

מה קרה למלך סדום ועמורה? ברחו ונפלו לבורות של חימר בעמק השידים.

ומה קרה לשאר המלכים? ברחו להרים.

מי ראה שלוט נתפס ביד כדרלעומר? הפליט- הנשאר- עוג שנשאר מהרפאים.

מה עשה הפליט? בא לאלוני ממרא לומר לאברם שכן אחיו (לוט) נתפס ביד כדרלעומר.

האם עוג הפליט באמת רצה שלוט ינצל מכדרלעומר? לא, הוא רצה שאברם יילחם בכדרלעומר וימות, ואז ייקח את שרי לאישה(כי היתה יפת מראה).

מה אברם עשה כשמע שלוט נתפס? אברם הלביש בבגדי מלחמה את 318 החניכים-הנערים הנולדים בביתו וזרז אותם לצאת איתו למלחמה יחד עם שלושת בעלי הברית שלו: ענר, אשכול וממרא כדי לעזור לו(לשמור על הכלים).

איך אברם זרז אותם? הבטיח לתת אבנים טובות ומרגליות לכל מי שישתתף במלחמה(מדרש רבה).

איזו ברית הייתה בין אברם, לענר אשכול וממרא? שאם אחד מהם יצטרך עזרה (למלחמה וכדו') אחד יעזור לשני.

למה אברם יצא למלחמה? להציל את לוט.

אבל זה פיקוח נפש להלחם נגד מלכים חזקים כאלה?אברהם הבטיח ללוט שיציל אותו(פרק יג פסוק ט-רשי) ואם אברם לא יקים את ההבטחה זה חילול ה'-יהרג ואל יעבור.

איך הצליח אברם לנצח מלכים כאלה חזקים?ה' עשה לו נס(חול וקש נהפכו לחיצים וחרבות).

מה עשה אברם כדי לתקוף את כדרלעומר והמלכים שאתו?חילק את עבדיו לשנים והכה את כדרלעומר והמלכים אשר איתו) בחצות לילה(רד"ק).

למה דוקא בלילה?להפתיע אותם בעודם ישנים.

עד היכן רדף אברם אחרי כדרלעומר? עד דן (-חובה).

היכן נמצא מקום זה? מצד שמאל של דמשק.

את מי שחרר אברם מכדרלעומר והמלכים אשר איתו? 1. את כל רכוש סדום.

2. את לוט ורכושו.

3. את הנשים והעם של סדום.

מי יצא לקראת אברם? מלך סדום.

להיכן יצא? לעמק שוה הוא עמק המלך.

איך מלך סדום יצא הרי הוא נפל לבור? כשעבר שם אברם נעשה לו נס ויצא(רמב"ן).

מי הוציא לחם ויין לתת לאברם? מלכי צדק מלך שלם (ירושלים).

מי זה היה? שם בן נח.

מדוע הביא לו דווקא לחם ויין? כך נותנים למי שחוזר ממלחמה.

מה אברם נתן למלכי צדק? מעשר- חלק אחד מעשר מכל הרכוש.

מדוע? כיון שהיה כהן.

את מי בירך מלכי צדק? את אברם ואת ה'.

מה ברך את אברם: ברוך אברם לאל עליון (לה') עושה שמים וארץ.

ואת ה': "ברוך אל עליון" על כך שמסר את האויבים של אברם בידיו ועל ידי זה ניצח אותם ("אשר מגן צריך בידך").

מה מלך סדום ביקש מאברם? שאברם יקח את הרכוש, וישאיר לו את הנפש- את העם- אנשי סדום.

האם אברם הסכים לקחת מהרכוש, ומדוע? אברם הרים את ידו ונשבע שלא יקח לעצמו אפילו חוט ושרוך נעל, כדי שמלך סדום לא יאמר שהוא העשיר את אברם.

מדוע מפרעה מלך מצרים לא חשש אברם ולקח מתנות? כי היה חיב לבתי המלון (כדי שלא יחשב לזה רשע ולא ישלם).

מה אברם כן הסכים לקחת ממלך סדום? חלק האוכל של הנערים החניכים, וחלק האנשים בעלי ברית: ענר, אשכול, וממרא (ששמרו על הכלים).

מדוע פחד אברם אחר שניצח את ארבעת המלכים?

1. שמא הרג חיילים צדיקים במחנה של כדרלעומר.

2. חשש שמיעט ה' את שכרו כי היה בסכנה במלחמה עם כדרלעומר.

מה ה' אמר לאברם?

1. אל תירא- אל תפחד- לא הרגת הרגת צדיקים- כולם היו רשעים.

2. שכרך הרבה מאד (ולא נתמעטו זכויותיך).

מי היה המנהל, המפרנס בביתו של אברם? אליעזר מהעיר דמשק.

למה ה' הוציא את אברם החוצה? להראות לו שזרעו יהיה ככוכבים.

מאיפה הוציאו? מחוץ לאוהל.

לאיזו בשורה (נבואה) אברם האמין, ולאיזו בשורה (נבואה) אברם ביקש סימן? לנבואה שיהיה לו

בן שיירשנו- האמין, ולנבואה שצאצאיו יירשו לעולם את ארץ כנען (אפילו שיעשו עבירות) ביקש

סימן- "במה אדע כי אירשנה".

מה ה' רצה לעשות בינו לאברם? ברית (הבטחה חזקה) שאברם יאמין שארץ ישראל תמיד תהיה של

בניו אפילו שיחטאו (רמב"ן).

מהם, וכמה חיות אמר ה' לאברם לקחת בשביל הברית? 3 עגלות, 3 עיזים, 3 אילים, תור אחד

וגוזל אחד.

איזה חיות אברם חתך, ואיזה חיות אברם לא חתך? העגלות, העיזים והאילים - אברם חתך באמצע, ואת התור והגוזל - לא חתך.

למה אברם חתך את העגלות עיזים ואילים? כך עושים מי שכורת ברית (הבטחה חזקה) עם רעהו (רש"י).

למה את הציפור(התור והגוזל) לא חתך אברם? **כי הם קטנים ולא ראוי לעבור ביניהם (חזקוני).**

מי רצה לטרוף את הבהמות המתות? העיט - עופות טורפים.

מה עשה אברם כדי שהעיט לא יטרוף את הפגרים? השיב אותם - העיף אותם.

מה ה' גילה לאברם בנבואה(ע"י ברית)?

א. שזרעו יהיה גר בארץ לא שלהם(מצרים), שם יעבידו אותם ויצערו אותם 400 שנה, ובדור הרביעי יחזרו לארץ כנען ברכוש גדול(ביזת מצרים וביזת הים), וה' יעניש את העם שיצערו אתם(10 מכות).

ב. אחרי שיחזרו עמ"י ממצרים הם יקבלו את ארץ כנען מנהר מצרים עד נהר פרת-ארצות של עשרה עמים שגרו בארץ כנען(1. קיני. 2. קניזי. 3. קדמוני. 4. חיתי. 5. פריזי. 6. רפאים. 7. אמורי. 8. כנעני. 9. גרגשי. 10. יבוס). ג. שימות (אברם) בשלום(שלא יראה את כל הצרות) ויקבר בשיבה טובה-זיקנה טובה - שבניו יהיו צדיקים במותו.

מה הסימן של הברית? תנור עשן ולפיד של אש שעבר בין הבתרים - בין החצאים של החיות.

למה ה' גזר על בניו של אברם כזאת גזרה קשה לעבוד ולהצטער 400 שנה?

א. כי אברם השתמש למלחמה עם כדרלעומר בחניכים שהיו תלמידי חכמים(ביטול תורה)

ב. לא האמין שארץ ישראל תהיה לבניו לעולם

ג. שלא לימד תורה לגיר את השבויים (אנשי סדום) ששחרר מכדרלעומר ובסוף מתו בחטאם.

(נדרים לב) למה לא היו ילדים לשרי? שרי היתה עקרה - "ותהי שרי עקרה אין לה ולד".

איזו שפחה-משרתת הייתה לשרי? שפחה מצרית-שבאה ממצרים.

ומי היתה הגר? הבת של פרעה (פרעה נתן אותה לשרי כשרצה להתחתן איתה).

כמה שנים לא היה לשרי ואברם ילדים בארץ כנען? עשר. מה אמרה שרי לאברם לאחר שראתה שאין לה ילדים? שיתחתן עם הגר ואולי בזכות זה ה' יראה את צערה של שרי ויתן לה בן.

למה אברם שמע בקול שרי? כי שרי היתה נביאה וככה ה' רוצה.

ומה קרה אחרי החתונה? הגר נהיתה בהריון.

מה עשתה הגר כשראתה שהיא בהריון? התחילה להקל-לזלזל בשרי.

מה אמרה שרי לאברם כשראתה שהגר מזלזלת בה? הזלזול של הגר בגללך, כי אתה האיש שלה

ואתה לא אומר לה כלום, ה' ישפוט בינינו!

ומה ענה לה אברם? את הגברת שלה ואת צריכה להעניש אותה "עשי לה הטוב בעיניך".

מה שרי עשתה להגר? התחילה לצער אותה והגר ברחה ממנה.

לאן? למדבר, ליד מעין של המים.

כמה מלאכים פגשה הגר? ארבעה.

מה אמר לה כל מלאך?

המלאך הראשון: מאיפה באת ולאן את הולכת.

המלאך השני: תחזרי לגברת שלך ותצטערי בעבודות שהיא נותנת לך.

המלאך השלישי: יהיה לך הרבה ילדים ולא ייספרו מרוב.

המלאך הרביעי: את תלדי בן, ותקראי לו ישמעאל (בגלל שה' שמע את הצער שלך שהצטערת

משרי), והוא יהיה פרא אדם (פרא- חיה הנמצאת במדבר) ידו תרביץ לכולם ויד כולם תרביץ לו והוא יגור בארץ הגדולה יותר מארץ אחיו.

איך קראה הגר ל-ה'לאחר דברי המלאכים? אל רואי-אלוקים שרואה אותי בכל מקום(אפילו במדבר).

כיצד נקרא הבאר? באר לחי רואי.

מה הפירוש? באר שבו מלאך השליח נראה.

מה קרא אברם לבן שהגר ילדה? ישמעאל.

איך ידע אברם לקרוא לו בשם זה(הרי הגר לא גילתה לו שכך ציוה ה')? ברוח הקודש.

בן כמה היה אברם כשישמעאל נולד? בן שמונים ושש.

בן כמה היה אברם כשה' ציוה אותו על הברית מילה? בן תשעים ותשע.

מה היה קורה לאברם כשה' היה נראה אליו? לפני שהיה מהול כל פעם שה' היה מדבר איתו היה נופל מרוב פחד.

איזה אות ה' הוסיף לאברם? האות ה'.

למה דווקא ה'? "כי אב המון גויים נתתיך", (וגם כי זה השם של ה').

(למי ה' אסר לקרוא לו אברם? לכל העולם, שכתוב "לא יקרא שמך").

מה הבטיח ה' לאברהם? שאם יקיים את הברית שתהיה ביניהם הוא יהיה לו לאלוקים וגם לילדים שלו, וייתן לו את ארץ מגוריו- ארץ ישראל.

מה הסימן של הברית? ברית המילה, שמלים- חותכים חתיכת בשר והיא העורלה.

כיצד נקרא אחד שלא עשה ברית מילה? ערל.

באיזה גיל עושים ברית מילה? בגיל שמונה ימים.

איזה עוד תינוקות אברהם נצטווה למול?

א. יליד בית.

ב. מקנת כסף. ואפילו שהם לא מזרע אברהם אלא בני ניכר (גויים).

מה הפירוש "יליד בית"? כל תינוק ששייך לאברהם ונולד בביתו (כגון: קנה שפחה ונתעברה, או קנאה מעוברת וילדה בביתו).

ומה הפירוש "מקנת כסף"? כל תינוק ששייך לאברהם כי קנה אותו בכסף.

אם באו אורחים גויים לאברהם וביניהם גויה מעוברת ופתאום ילדה בן בביתו של אברהם האם הבן חייב בברית מילה? לא, כי הוא לא שייך לאברהם, וכתוב "יליד ביתך" (שנולד ושייך לביתך).

מה העונש למי שלא עושה ברית? כרת.

מהו כרת? שהחיים שלו ייחתכו.

מה הכוונה שהחיים יחתכו? שאם נגזר עליו לחיות שבעים שנה ה' יקצר לו את החיים וימות קודם זמנו.

כיצד קרא ה' לשרי? שרה, לשון שררה - חשיבות.

למי ה' אסר לקרוא לשרה שרי? לאברהם.

היכן זה כתוב? "לא תקרא את שמה שרי".

מה חמשת הברכות שה' ברך את שרה? 1

. "וברכתי אותה" - שתחזור להיות נערה (יתיישרו הקמטים).

2. "וגם נתתי ממנה לך בן".

3. "וברכתי" - שיהיה לה הרבה חלב לתינוקות ביום המשתה.

4. "והיתה לגויים".

5. "מלכי עמים ממנה יהיו" - יצאו ממנה מלכים (דוד המלך, שלמה המלך...).

כיצד נצטווה אברהם לקרוא לבנו שיוולד משרה? יצחק, כי צחק משמחה.

מה התפלל אברהם על ישמעאל? שיחיה לפני ה' ביראת שמים.

האם ה' שמע את תפילת אברהם לישמעאל? כן.

היכן זה כתוב? "ולישמעאל שמעתיד".

מה בירך ה' את ישמעאל?

1. "ברכתי אותו" - עושר.

2. "והפרתי אותו" - ילדים.

3. "והרבתי אותו במאוד מאד".

4. "שנים עשר נשיאים יוליד".

5. "ונתתיו לגוי גדול".

מהם נשיאים? חשובים.

באיזה גיל היה אברהם כשנימול? תשעים ותשע.

ובן כמה היה ישמעאל כשנימול? שלוש עשרה.

